

Τα τριτόκλιτα επίθετα χωρίζονται στις παρακάτω κατηγορίες:

➤ Φωνηεντόληκτα

Τριγενή και τρικατάληκτα σε -υς, -εια, -υ, π.χ. ό βαθύς, ή βαθεῖα, τὸ βαθύ

Τριγενή και δικατάληκτα σε -υς, -υ, π.χ. ό, ή δίπηγυς, τὸ δίπηγνυ

Συμφωνόληκτα

➤ Αφωνόληκτα

- Τριγενή και τρικατάληκτα σε -ας, -ασα, -αν, π.χ. ό πᾶς, ή πᾶσα, τὸ πᾶν
- Τριγενή και τρικατάληκτα σε -εις, -εσσα, -εν, π.χ. ό χαρίεις ή χαρίεσσα, τὸ χαρίεν
- Τριγενή και τρικατάληκτα σε -ων, -ουσα, -ον, π.χ. ό ἄκων ή ἄκουσα, τὸ ἄκον
- Τριγενή και δικατάληκτα σύνθετα με β' συνθετικό ουσιαστικό τριτόκλιτο αφωνόληκτο (χάρις, ἐλπίς, πούς, ὁδούς κ.ά.) και κλίνονται όπως το β' συνθετικό τους, π.χ. ό, ή εὔχαρις, το εὔχαρι // ό, ή δίπους, τὸ δίπουν
- Διγενή και μονοκατάληκτα απλά ή σύνθετα. Κλίνονται όπως τα αντίστοιχα ουσιαστικά της γ' κλίσης, π.χ. ό βλάξ, ό κόλαξ

➤ Ενρινόληκτα και υγρόληκτα

- Τριγενή και τρικατάληκτα, π.χ. ό μέλας, ή μέλαινα, τὸ μέλαν
- Τριγενή και δικατάληκτα, π.χ. ό ή εὐδαίμων, τὸ εὐδαιμόν // ό ή σώφρων, τὸ σώφρον // ό, ή ἀπάτωρ, τὸ ἀπάτορ
- Διγενή και μονοκατάληκτα απλά ή σύνθετα με β' συνθετικό ενρινόληκτο ή υγρόληκτο ουσιαστικό της γ' κλίσης κα κλίνονται όπως τα αντίστοιχα ουσιαστικά, π.χ. ό ή μάκαρ, ό, ή ἄχειρ

➤ Σιγμόληκτα

- Τριγενή και δικατάληκτα σε -ης, -ες, π.χ. ό, ή ἀληθής, τὸ ἀληθὲς // ό, ή πλήρης, τὸ πλήρες // ό, ή συνήθης, τὸ σύνηθες // ό, ή εὐώδης, τὸ εὐώδες

➤ Φωνηεντόληκτα

Τριγενή και τρικατάληκτα σε -υς, -εια, -υ

ό	βαθὺ-ς	ή	βαθεῖα	τὸ	βαθὺ
τοῦ	βαθέ-ος	τῆς	βαθείας	τοῦ	βαθέ-ος
τῷ	βαθεῖ	τῇ	βαθείᾳ	τῷ	βαθεῖ
τὸν	βαθὺ-ν	τὴν	βαθεῖαν	τὸ	βαθὺ
ῷ	βαθὺ	ὦ	βαθεῖα	ῷ	βαθὺ
οἱ	βαθεῖς	αι	βαθεῖαι	τὰ	βαθέ-α
τῶν	βαθέ-ων	τῶν	βαθειῶν	τῶν	βαθέ-ων
τοῖς	βαθέ-σι	ταῖς	βαθείαις	τοῖς	βαθέ-σι
τοὺς	βαθεῖς	τὰς	βαθείας	τὰ	βαθέ-α
ῷ	βαθεῖς	ὦ	βαθεῖαι	ὦ	βαθέ-α

Παρατηρήσεις:

Τα τριτόκλιτα σε -υς, -εια, -υ:

1. στο αρσενικό και στο ουδέτερο είναι γενικώς οξύτονα, βαρύτονα είναι μόνο το θηλυκό και το ημισυς ημίσεια, ημισι
2. παρουσιάζονται με δύο θέματα: το ένα σε -υ, από το οποίο σχηματίζονται η ονομαστική, η αιτιατική και η κλητική του ενικού του αρσενικού και του ουδετέρου, και το άλλο σε -ε, από το οποίο σχηματίζονται όλες οι άλλες πτώσεις και των τριών γενών
3. συναιρούν το χαρακτήρα ε με το ακόλουθο ε ή ι σε ει, π.χ. το ημισυς συναιρεί πολλές φορές και το ε+α στο τέλος του ουδετέρου σε -η: τὰ ημίσεα και τὰ ημίση
4. την κλητική του ενικού του αρσενικού τη σχηματίζουν χωρίς κατάληξη -ς, π.χ. ὡ βαθὺ και την αιτιατική του πληθυντικού όμοια με την ονομαστική, π.χ. τοὺς βαθεῖς
5. το θηλυκό συναιρείται σε -ει: βαθεῖα

➤ Συμφωνόληκτα

α. Αφωνόληκτα

Τοιγενή και τρικατάληκτα σε -ας, -ασα, -αν / σε -εις, -εσσα, -εν / σε -ων, -ουσα, -ον

Τριγενή και δικατάληκτα σε -υς, -υ

ο	ή	εῦβοτρυ-ς	τὸ	εῦβοτρυ
τοῦ	τῆς	εὐβότρυ-ος	τοῦ	εὐβότρυ-
τῷ	τῇ	εὐβότρυ-ϊ	τῷ	ος
τὸν	τὴν	εὐβοτρυ-ν	τὸ	εὐβότρυ-ϊ
ῷ	ῷ	εὐβοτρου	ῷ	εὐβοτρυ εὐβοτρου
οἱ	αι	εὐβότρυ-ες	τὰ	εὐβότρυ-α
τῶν	τῶν	εὐβοτρύ-ων	τῶν	εὐβοτρύ-ων
τοῖς	ταῖς	εὐβότρυ-σι	τοῖς	εὐβότρυ-σι
τοὺς	τὰς	εὐβότρυ-ς	τὰ	εὐβότρυ-α
ῷ	ῷ	εὐβότρυ-ες	ῷ	εὐβότρυ-α

Τριγενή και δικατάληκτα								
ό τοῦ τῷ τὸν ῷ	ή τῆς τῇ τὴν ῷ	εὔχαρις εὐχάριτ- ος εὐχάριτ-ι εὐχαρι-ν εὔχαρι	εὕελπις εὐέλπιδ-ος εὐέλπιδ-ι εὐέλπι-ν εὕελπι	δίπους δίποδ-ος δίποδ-ι δίποδα και δίπουν δίπουν	τὸ τοῦ τῷ τὸ ῷ	εὔχαρι εὐχάριτ-ος εὐχάριτ-ι εὔχαρι εὔχαρι	εὕελπι εὐέλπιδ- ος εὐέλπιδ- ι εὐέλπι εὕελπι	δίπουν δίποδ-ος δίποδ-ι δίπουν δίπουν
οι τῶν τοῖς τοὺς ῷ	αι τῶν ταῖς τὰς ῷ	εὐχάριτ- ες εὐχαρίτ- ων εὐχάρι- σι εὐχάριτα- ς εὐχάριτ- ες	εὐέλπιδ- ες εὐελπίδ- ων εὐέλπι-σι εὐέλπιδα-ς εὐέλπιδ- ες	δίποδ-ες διπόδ-ων δίπο-σι δίποδα-ς δίποδ-ες	τὰ τῶν τοῖς τὰ ῷ	εὐχάριτ-α εὐχαρίτ- ων εὐχάρι-σι εὐχάριτ-α εὐχάριτ-α	εὐέλπιδ- α εὐελπίδ- ων εὐέλπι- σι εὐέλπι- α εὐχάριτ-α	δίποδ-α διπόδ-ων δίπο-σι δίποδ-α δίποδ-α

β. Ενρινόληκτα

Τριγενή και δικατάληκτα / Τριγενή και τρικατάληκτα σε -ας, -αινα, -αν

ό	ή	εὐδαίμων	ἄρρην	ἀπάτωρ	τὸ	εὔδαιμον	ἄρρεν	ἀπάτορ
τοῦ	τῆς	εὐδαίμονος	ἄρρενος	ἀπάτορος	τοῦ	εὐδαίμονος	ἄρρενος	ἀπάτορος
τῷ	τῇ	εὐδαίμονι	ἄρρενι	ἀπάτορι	τῷ	εὐδαίμονι	ἄρρενι	ἀπάτορι
τὸν	τὴν	εὐδαίμονα	ἄρρενα	ἀπάτορα	τὸ	εὔδαιμον	ἄρρεν	ἀπάτορ
ῷ	ῷ	εὔδαιμον	ἄρρεν	ἀπάτορ	ῷ	εὔδαιμον	ἄρρεν	ἀπάτορ

οἱ	αἱ	εὐδαίμονες	ἄρρενες	ἀπάτορες	τὰ	εὐδαίμονα	ἄρρενα	ἀπάτορα
τῶν	τῶν	εὐδαιμόνων	ἄρρενών	ἀπατόρων	τῶν	εὐδαιμόνων	ἄρρενών	ἀπατόρων
τοῖς	ταῖς	εὐδαίμοσι	ἄρρεσι	ἀπάτορσι	τοῖς	εὐδαίμοσι	ἄρρεσι	ἀπάτορσι
τοὺς	τὰς	εὐδαίμονας	ἄρρενας	ἀπάτορας	τὰ	εὐδαίμονα	ἄρρενα	ἀπάτορα
ῷ	ῷ	εὐδαίμονες	ἄρρενες	ἀπάτορες	ῷ	εὐδαίμονα	ἄρρενα	ἀπάτορα

ό	μέλας	ή	μέλαινα	τὸ	μέλαν
τοῦ	μέλανος	τῆς	μελαίνης	τοῦ	μέλανος
τῷ	μέλανι	τῇ	μελαίνῃ	τῷ	μέλανι
τὸν	μέλανα	τὴν	μέλαιναν	τὸ	μέλαν
ῷ	μέλαν	ῷ	μέλαινα	ῷ	μέλαν

οἱ	μέλανες	αἱ	μέλαιναι	τὰ	μέλανα
τῶν	μελάνων	τῶν	μελαινῶν	τῶν	μελάνων
τοῖς	μέλασι	ταῖς	μελαίναις	τοῖς	μέλασι
τοὺς	μέλανας	τὰς	μελαίνας	τὰ	μέλανα
ῷ	μέλανες	ῷ	μέλεναι	ῷ	μέλανα

Παρατηρήσεις:

Τα δικατάληκτα ενιρούμενα και υγρόληκτα επίθετα της γ' κλίσης:

1. έχουν το αρχικό θέμα **σε** -ον, -εν, -ορ (εύδαιμον-, ἄρρεν-, ἀπατορ-), αλλά στην ονομαστική του ενικού του αρσενικού και θηλυκού δεν παίρνουν κατάληξη και το βραχύχρονο φωνήν που είναι πριν από το χαρακτήρα το εκτείνουν σε μακρόχρονο, το ο σε ω και το ε σε η:
εύδαιμον- > εύδαιμων, ἄρρεν- > ἄρρην, ἀπατορ- > ἀπάτωρ
2. έχουν την κλητική του ενικού όμοια με το αρχικό θέμα: **ῷ** ἐλεῆμον, **ῷ** ἄρρεν
3. όταν είναι σύνθετα **σε** -ων (-ονος) κανονικά στην κλητική του ενικού του αρσενικού και του θηλυκού και στην ονομαστική, αιτιατική και κλητική του ενικού του ουδετέρου ανεβάζουν τον τόνο, όχι όμως πιο πάνω από την τελευταία συλλαβή του α' συνθετικού:
εύδαιμων > **ῷ** εύδαιμον τὸ εύδαιμον
μεγαλοπράγμων > **ῷ** μεγαλόπραγμον, τὸ μεγαλόπραγμον
αλλά: μεγαλόφρων, **ῷ** μεγαλόφρον, τὸ μεγαλόφρον

γ. Σιγμόληκτα

Τριγενή και δικατάληκτα

ό	ή	ἀληθής	πλήρης	συνήθης	εὐώδης	τὸ	ἀληθὲς	πλῆρες	σύνηθες	εὐώδες
τοῦ	τῆς	ἀληθοῦς	πλήρους	συνήθους	εὐώδους	τοῦ	ἀληθοῦς	πλήρους	συνήθους	εὐώδους
τῷ	τῇ	ἀληθεῖ	πλήρει	συνήθει	εὐώδει	τῷ	ἀληθεῖ	πλήρει	συνήθει	εὐώδει
τὸν	τὴν	ἀληθῆ	πλήρη	συνήθη	εὐώδη	τὸ	ἀληθὲς	πλῆρες	σύνηθες	εὐώδες
ῷ	ῷ	ἀληθὲς	πλῆρες	σύνηθες	εὐώδες	ῷ	ἀληθὲς	πλῆρες	σύνηθες	εὐώδες
οἱ	αι	ἀληθεῖς	πλήρεις	συνήθεις	εὐώδεις	τὰ	ἀληθῆ	πλήρη	συνήθη	εὐώδη
τῶν	τῶν	ἀληθῶν	πλήρων	συνήθων	εὐώδων	τῶν	ἀληθῶν	πλήρων	συνήθων	εὐώδων
τοῖς	ταῖς	ἀληθέσι	πλήρεσι	συνήθεσι	εὐώδεσι	τοῖς	ἀληθέσι	πλήρεσι	συνήθεσι	εὐώδεσι
τοὺς	τὰς	ἀληθεῖς	πλήρεις	συνήθεις	εὐώδεις	τὰ	ἀληθῆ	πλήρη	συνήθη	εὐώδη
ῷ	ῷ	ἀληθεῖς	πλήρεις	συνήθεις	εὐώδεις	ῷ	ἀληθῆ	πλήρη	συνήθη	εὐώδη

Παρατηρήσεις:

Τα σιγμόληκτα επίθετα της γ' κλίσης σε -ης,-ες έχουν θέμα σε -εσ-

Στα επίθετα αυτά:

1. η ονομαστική του αρσενικού και του θηλυκού σχηματίζεται χωρίς κατάληξη, αλλά το βραχύχρονο φωνήν ε που είναι πριν από το χαρακτήρα εκτείνεται σε η: θ. ἀληθεσ- > ό, ή ἀληθής· όλες οι άλλες πτώσεις και των τριών γενών σχηματίζονται από το θέμα σε -εσ-, αλλά ο χαρακτήρας σ ανάμεσα στα δύο φωνήντα αποβάλλεται, και τα δύο αυτά φωνήντα συναιρούνται: θ. ἀληθεσ- > ἀληθέσ-ος > ἀληθέ-ος > ἀληθοῦς
2. η κλητική ενικού του αρσενικού και του θηλυκού και η ενική ονομαστική, αιτιατική και κλητική του ουδετέρου είναι όμοιες με το θέμα (χωρίς κατάληξη): ω̄ έπιμελές, τὸ έπιμελές·
3. η δοτική του πληθυντικού σχηματίζεται με απλοποίηση των δύο σ: τοῖς ἀληθέσ-σι > ἀληθέσι
4. η αιτιατική του πληθυντικού στο αρσενικό και το θηλυκό είναι όμοια με την ονομαστική του πληθυντικού: οἱ ἀληθεῖς > τοὺς ἀληθεῖς

Τα βαρύτονα σιγμόληκτα της γ' κλίσης σε -ης, -ες:

1. στην κλητική ενικού του αρσενικού και του θηλυκού και στην ενική ονομαστική, αιτιατική και κλητική του ουδετέρου ανεβάζουν τον τόνο (αν είναι υπερδισύλλαβα): ό, ή συνήθης, ω̄ σύνηθες, τὸ σύνηθες· όχι όμως και όσα λήγουν σε -ώδης, -ώλης, -ήρης: ό, ή εύώδης ω̄ εύωδες, τὸ εύωδες
2. στη γενική πληθυντικού τονίζονται στην παραλήγουσα αντίθετα με τον κανόνα από αναλογία προς τη γενική του ενικού: τῶν συνηθέσ-ων > συνηθέ-ων > συνήθων (όπως του συνήθους).

Κατά το ἀληθής κλίνονται

ἀγενής, ἀκριβής, ἀσεβής, ἀσθενής, ἀμελής, ἀτυχής, δυστυχής, έπιμελής κ.ά.

Κατά το πλήρης κλίνονται:

- α) επίθετα σε -ήρης: ό, ή μονήρης, τὸ μονῆρες / ό, ή ξιφήρης, τὸ ξιφῆρες / ό, ή ποδήρης, τὸ ποδῆρες κ.ά.
- β) επίθετα σε -ώδης: ό, ή δυσώδης, τὸ δυσῶδες κ.ά.
- γ) επίθετα σε -ώλης: ό, ή ἔξωλης, τὸ ἔξωλες / ό, ή προώλης, τὸ προῶλες κ.ά.

Κατά το συνήθης κλίνονται:

- α) επίθετα σε ήθης: ό, ή εὐήθης, τὸ εὐηθες / ό, ή χριστοήθης, τὸ χριστόηθες κ.ά.
- β) επίθετα σε -έθης: ό, ή εὐμεγέθης, τὸ εὐμέγεθες / ό, ή παμμεγέθης, τὸ παμμεγέθες κ.ά.
- γ) επίθετα σε -άντης: ό, ή ἀνάντης, τὸ ἀναντες / ό, ή κατάντης, τὸ κάταντες / ό, ή προσάντης, τὸ πρόσαντες κ.ά.

Επίσης τα επίθετα: ό, ή αὐθάδης, τὸ αὐθαδες / ό, ή αὐτάρκης, τὸ αὐταρκες κ.ά.

